

CLOSE-UP | ACTEUR KEERT TERUG NAAR HET THEATER IN WEIDS NATUURDECOR

We hadden ons de comeback van Jan Declair op de scène toch anders voorgesteld. Niet in weer en wind, niet met een container als loge. Maar dat is precies waar Declair voor kiest: 'back to the roots'. Achter zijn rug wiegt de Oosterschelde.

ALS ZEELERS JAN DECLAIR KLEIN WORDT

© AVG

uitgestrekte Zeeuwse landschap. Opera in de Westerscheldetunnel, Strindberg in een bunker: steeds voegt de gekozen locatie een extra laag toe aan het gekozen stuk. Voor de Zeeuwen is het de culturele hoogmis van het jaar.

Met Declair gaat het de dijk op, waar zich de Oosterschelde openbaart als een kabbelend stilleven in de nazomerzon. Een vooruitgeschoven ponton in de verte is het doel: stapels containers zijn er neergepoet tot een ingekapselde publiekstriebune. Onmiskenbaar is de handtekening van beeldend kunstenaar Luc Deleu. Op de scène zelf vormen drie van die gevaartes een hele Arc de Triomphe. Zelfs een monument als Declair wordt er klein bij.

Kabeis, klappersen, plastic zingt rond hun bevestigingspunten. De felle wind geeft meteen de symfonie die de Welshe dichter Dylan Thomas in gedachten gehad moet hebben toen hij in 1954 *Under Milk Wood* schreef. Geen stuk is het, wel een poëtisch luisterspel, klozend van de adjectieven en de alliteraties. Ze vertellen samen één dag uit het leven van tientallen schuimers in een zeedorpje in Wales, van hun perverse ochtend-dromen tot het slapengaan bij het geruis van de zee.

Meer dan folklore

'Het is die fantastische tekst die me overtuigde om nog eens voor theater te kiezen', zegt Jan Declair in zijn kleedhok, een kale container onder de tribune. 'Er is niet enkel de prachtige taal, er spreekt ook iets geweldigs positiefs uit: een enorm mededogen voor die dorpsmensen. Dat maakt het allemaal veel meer dan folkloré. Het zijn geen slechte mensen, wel rare karakters en zinloze levens.' Maar ja, 't leven is ook zinloos.' Met zijn tekstboek en een lesse-naar betreft Declair de scène. Samen met De Sutter checkt hij het orkest van gevonden klankdingen dat er staat: stukken piepschuim, gespannen ijzerdraad, tinnen schalen en ketels, een ijzeren cilinder, een koebel. Met een simpele strijksok komen er de meest aparte geluidjes en tonen uit. De klankkast van het luisterspel is gestemd. De repetitie kan beginnen.

Meeten is het alsof alle stugheid van de acteur afvalt. Op de vleugels van Hugo Claus' vertaling bazuint hij de betamde eerste regels van *Onder het melkwoud* uit. 'Het is lente, nacht zonder maan in de kleine stad, zonder

ster en bijbelzwart, de stille straten en het gekromde vriers- en konijnenwoud hinken onzichtbaar naar de slezwarte, trage, zwarte, kraalzwarte, sloepdobberende zee.'

Hier is adem voor nodig, ritme en dynamiek. Nu eens beddaard, dan bekenntrekend, dolt Declair met personages als de blinde kapitein Kat en de postbode Willy Nilly. Voor pastoor Jenkins klimt hij op een stoel: 'of wij tot morgen leven, voorwaar; het hangt maar aan een haar.' Declair heeft er schik in, drijft op zijn spelelezier. Tot er plots wat pagina's ontbreken in zijn boek, en de wind met zijn lesenaar aan de haal gaat. Hij stopt, wordt weer zijn brommende zelf. 'Ik snap er geen kloten meer van, godverdomme.'

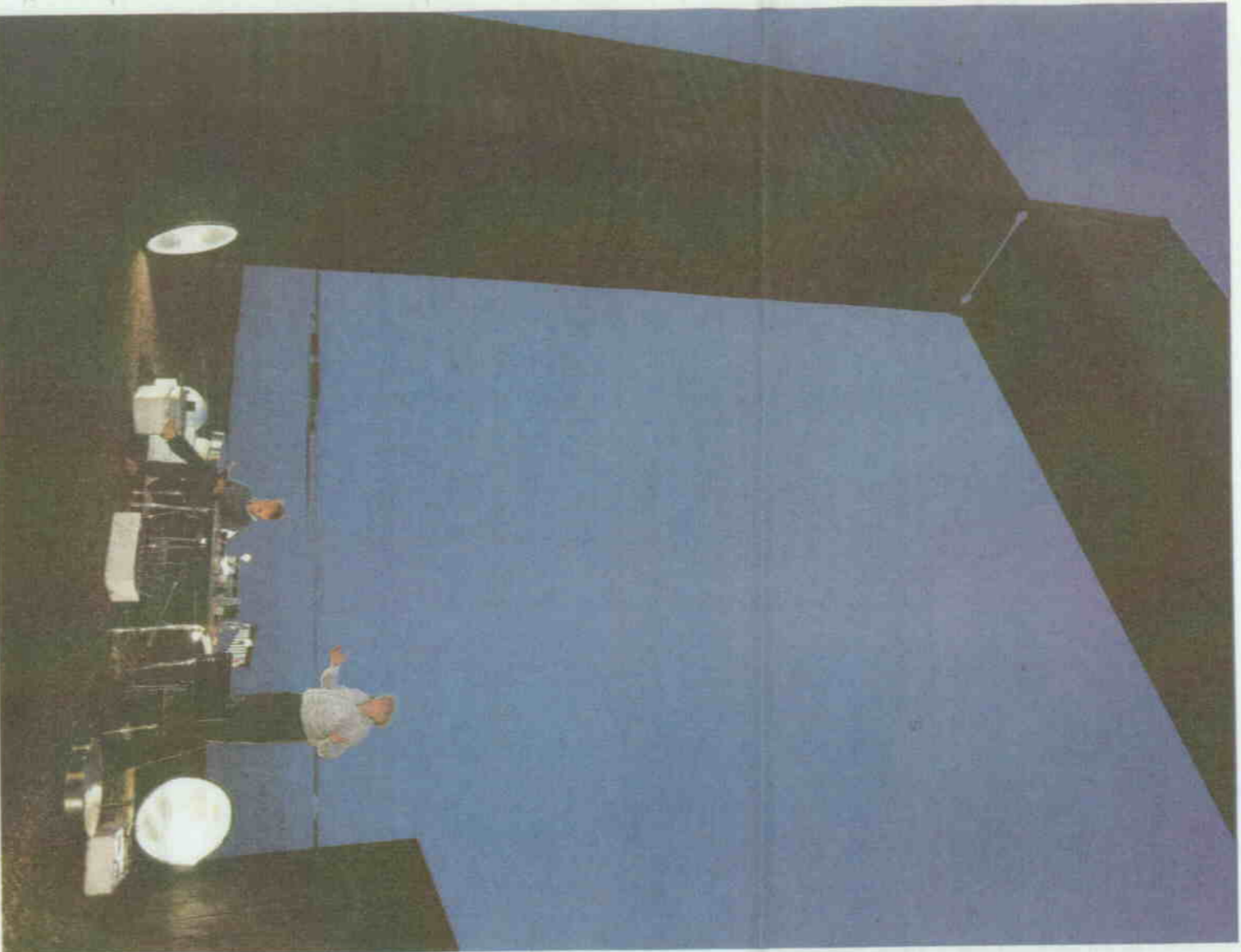
Declair heeft er schik in, tot er plots wat pagina's ontbreken in zijn boek, en de wind met zijn lesenaar aan de haal gaat. 'Ik snap er geen kloten meer van, godverdomme.'

Verhaal en verbeelding krijgen in Thomas' litanie doe je niet in een handomdraai. Zeker niet onder zo'n containerhoog, tegen zo'n weids natuurdecor waar de nacht over valt. Het uitzicht vecht met het luisterspel. Een ingenueuse spot werpt een purper licht op de golven. Een meeuw zweeft erdoor als een fluorescerende zakdoek. En op het einde komt een trippelende rat achter Declair en De Sutter hun bezonken slotwoorden stelen.

Locatietheater is wroeten, lees je in Declairs gebogen kop na de repetitie. 'We hebben op voorhand lang gepraat over dat locatiegeven, maar toch gebeurt waarvoor je vrees. Je verliest intimiteit, je gaat vetter spelen dan bedoeld. Daar moeten we de komende dagen dus mee aan de slag.' Zwijgend kleedt Declair zich om en gaat hij decorstukken binnendragen met de technici, in het schijnsel van een zaklamp.

'Onder het melkwoud' van 26 aug. tot 5 sep. in Serooskerke, Zeeland.

ONLINE
www.nazomerfestival.nl

'Onder het melkwoud': monumentaal decor. © Katrjip Van Giel

VAN ONZE MEDEWERKER WOUTER HILLAERT

SEROOSKERKE | In hotel-restaurant De Scheipenhoek, in het kleine Serooskerke in Zeeland, hoor je het fluisteren. 'Dat is Jan Declair, die Vlaamse acteur.' Vier

kaaltje in Antwerpen, nu begint het echte werk. Stug als vanouds schoffelt Declair het hotel uit de avondlucht in. Zijn fiets laat hij staan. Toch liever de auto. Wat stram in de benen vandaag.

Drie jaar na *Die Einführung aus dem Serval*, de opera van Ramsey Nasr, is Declair door het Zeeland Nazomerfestival weer tot de scène verleid. Dat festival plaatst elk jaar een viertal creaties in het

91770779384137

35